Halmstad
RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Villabrand, dödsbrand

([redacted] 2019-03-28)

Handläggare: Magnus Rydberg
OU-nr: 2019- 13

Brand- och olycksutredning efter villa- och dödsbrand.

En död person hittades i resterna av den nedbrända villan i [redacted]. Enligt uppgifter från polisen rör det sig troligen om den äldre [redacted] som bodde i huset. Hennes anhöriga är underrättade. Bild: Jari Välitalo

En person hittades död i resterna av utbränd villa

Halmstad: Larmet om villabranden kom strax efter klockan fem på torsdagsmorgonen. Släckningsarbetet var klart efter några timmar. Några timmar senare kom beskedet att man hittat en död person. Sidan 4

Uppdragsgivare:	Räddningstjänsten Halmstad
Uppdrag:	Brand- och olycksutredning
Utredningen utförd:	2019-03-28 tom 2019-07-15

Upplysningar om olyckan

Larmtid:	Torsdag, 2019-03-28, kl. 05:15:27
Adress:	[redacted]
Fastighet:	
Olyckstyp:	Brand i byggnad
Objektstyp:	Bostad, villa
Händelserapport:	2019000661
SOS nr:	17.244510.2

Innehållsförteckning

1. Bakgrund och syfte 2
2. Uppdrag och begränsningar 3
3. Utredningsmetod 3
4. Sammanfattning 3
6. Platsbeskrivning 3
6. Händelse- olycksförlopp- insats 5
7. Skadeomfattning 6
8. Primärbrandområde och brandförlopp 7
9. Brandorsak 8
10. Disskussion 8
11. Utvärdering insats 9
12. Undersökning 10

1. Bakgrund och syfte

LSO (Lag om skydd mot olyckor, SFS 2003:778), efterföljande åtgärder 3 kap, 10§ anger att när en räddningsinsats är avslutad skall kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen genomförts.

Syftet med utredningen är att lära för framtiden. Detta kan ske genom förbättringsförslag rörande såväl byggnadskonstruktion, materialval, tekniskt skydd, organisatoriskt skydd och erfarenheter kring räddningstjänstens egen insats osv.

Fokus för räddningstjänsten är därför inte att säkra spår i syfte att koppla någon speciell person till olika platser, händelser etc. Detta är totalt oviktigt för räddningstjänstens utredningsarbete. Räddningstjänsten är dock intresserad av en trolig orsak vilket kan vara att branden- olyckan skett uppsåtligen, genom slarv eller okunskap. Vem som gjort det är av ingen betydelse.

Räddningstjänst, polis, försäkringsbolag, arbetsmiljöverk, haverikommission m.fl. har alla sina olika utgångslägen och syften för sina utredningar och arbetet på och efter en brand eller olycka. Beviskraven för räddningstjänsten i detta sammanhang, är inte att jämställa med en utredning som ligger till grund för en rättsprövning i t.ex. brottsmål eller liknande. Räddningstjänsten vill här påpeka att en straffande kultur, mycket sällan leder till bra lärande. Det är därför viktigt att ta del av räddningstjänstens utredningar med fokus på lärande och inte straffande.

2. Uppdrag och begränsningar

Uppdragsgivare är Räddningstjänsten i Halmstad. Inriktning på utredningen är att samla ihop dokumentation och erfarenheter som ett underlag till dödsbrandsrapportering till MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap).

3. Utredningsmetod

Olycksutredningen har bedrivits genom att brandorsak och brandförlopp har utretts utefter vedertagen brandmanual (checklistemetod). Kortare intervjuer med insatspersonal, hemvården, sotare och grannar.

4. Sammanfattning

Torsdag morgon 2019-03-28 kl. 05:15 larmas räddningstjänsten ut på en villabrand där den boende befaras vara kvar i byggnaden. Vid framkomst var det fullt utvecklad brand i den södra byggnadskroppen som är i ett plan. Det slog ut lågor från fönster och altandörr. Branden bekämpas utifrån och rökdykare utförde genomsök i byggnaden där branden ej härjar.
Enligt grannars uppgifter brukar den boende sova och befinna sig i den delen som brinner. Branden släcks och brandrester lyfts bort, och en kropp anträffas i vardagsrummet. Polistekniker kallas till platsen.
Den omkomne är [redacted] som var fastighetsägare och skriven på adressen. [redacted] var född [redacted] och bodde ensam i huset. [redacted] sågs sällan utanför huset och hade inga vänner eller släktingar som besökte [redacted] regelbundet. Hemtjänsten hjälpte till med ett inköp av mat som lämnades en gång i veckan. Byggnaden och trädgården hade eftersatt underhåll och var i behov av skötsel.
Detta är ytterligare en i statistiken där en äldre människa med trolig försämrad fysisk förmåga för att utrymma till det fria eller släcka en mindre brand. Med ett obefintligt nätverk är det svårt att upptäcka personer som är i riskgruppen för dödsbränder.

5. Platsbeskrivning

Adressen [redacted] är belägen [redacted] i området [redacted]. [redacted] var ett sommarstugeområde men är idag i större delen ombyggt till åretruntboende och är ihopbyggt med [redacted]. Området består av villabebyggelse med egna tomter och grönområden. Körvägen från Harplinge (stn. 14) brandstation är [redacted] km och med en beräknad körtid på 6 minuter. Körvägen från Huvudbrandstationen (stn. 10) är [redacted] km och beräknad körtid på 19 minuter. Uppgifterna är hämtade från Google Maps. Bilden till höger visar körväg från respektive brandstation.

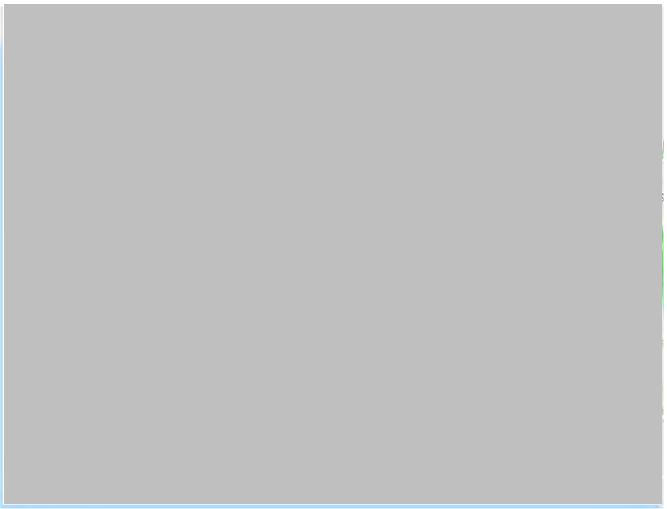

[redacted]

Adressen [redacted] ligger längst in på en återvändsgränd, på bilden är fastigheten markerad med en röd cirkel. Fastighetsbeteckning är [redacted]. Röd romb visar brandpost som nyttjades vid insatsen.

En byggnad i ett plan med fristående garage uppfördes 1971 på fastigheten. Bilden till höger visar fasad mot [redacted] enligt bygglovahandling. Bilden visar stående träfasad, men ytterväggar byggdes med betongskivor med dansk sjösten som fasaddekoration.

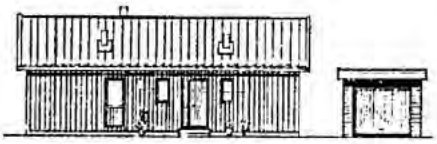

1981 görs en till- och ombyggnad där en huskropp i 1 ½ plan med garage uppförs. Bilderna nedan visar till- och ombyggnad samt byggnadens placering på fastigheten.

FASAD MOT ÖSTER

FASAD MOT SÖDER

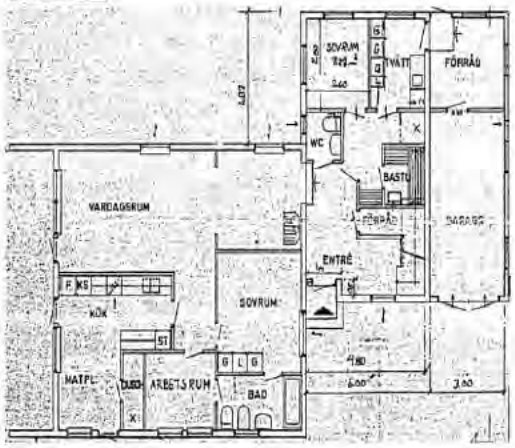

6. Händelse- brandförlopp- insats

Före larm:

Boende som är grannar till [redacted] känner röklukt vid 2 tiden på natten och blir oroliga. Efter kontroll av huset misstänker de att det kommer utifrån men finner ingen orsak till röklukten och lägger sig igen. De vaknar senare efter 5 tiden av ljud och starkare röklukt och finner att det brinner på [redacted] Det slår ut lågor från fönster och tak. De ringer 112.

Larm:

Torsdag morgon 2019-03-28 kl. 05:15:27 larmas räddningstjänsten ut på villabrand. Redan i larminformationen framgår det att "en person misstänks vara kvar" och att "lågor slår ut från byggnaden" . Huvudlarm föregicks av förlarm på station 14 och 10 kl. 05:15:43, samt att inrebefäl hade medlyssning. Efter huvudlarm larmas även styrkor från Getinge (stn. 13), Falkenberg samt BIB (brandingenjör i beredskap).
Under framkörning ges informationen om att det är grannar som ringt in larmet om att "det brinner i grannens hus och att det bor en ensam [redacted] i huset och att [redacted] har svårt att gå".

Framkomst och första åtgärder:

FIP (förstainsatsperson) Harplinge anländer först och mötande grannar visar villan som är övertänd där lågor slår ut från fönstren. Grannarna förklarar att kök och vardagsrum är i de delar som är övertända samt att [redacted] ofta uppehåller sig där dag som natt. Branden är intensiv och lågor står ut från dörr och fönster som vetter mot söder samt fönster som vetter mot norr i den låga byggnaden (bild till höger).
Ingen livräddandeinsats går att genomföra i vardagsrum och kök där branden är som intensivast. De första styrkorna bekämpar elden utifrån samt har inriktning att begränsa branden till den låga byggnaden.
När styrkor från Halmstad anländer söker de igenom den högre byggnaden och angränsande rum i den låga byggnaden genom rökdykning.
Efter genomsökning och rök ventilering bedöms situationen som att det är mycket troligt att den boende har befunnit sig i den låga byggnaden och avlidit i branden.
Uppstarten av insatsen var livräddning och efter rökdykningen var inriktningen att släcka branden och skapa god miljö för eftersök i brandresterna. Fortsatt arbete gjordes i samförstånd med polisen. Inga speciella restriktioner gavs angående släckvatten och miljö, prioritet var att snabbt och effektivt skapa möjlighet att söka i brandresterna.

Fortsatt insats:

Brandspridningsrisken till den högre byggnaden säkerställs (bild till höger) och fortsatt arbete blir att släcka branden i den låga delen. Resurser skickas hem efter att insatsen avtar. Bib tar kontakt med försäkringsbolag och media. Eon stänger strömmen till villan. Laholmsbuktens VA stänger inkommande vatten till villan. Samt att de informeras om att vi tar ut vatten från brandpost ([redacted]). Miljö och hälsoskyddskontoret informeras om händelsen (släckvatten). Anhöriga till fastighetsägaren eftersöks och hemvården kontaktas för inhämtning av information.
För att fortsätta med effektiv släckning beställs [redacted] till platsen som har kranbil med bra räckvidd och klo. Uppgiften är att ta bort takrester för att skapa god miljö för en genomsökning i brandresterna.

Brandresterna genomsöks och kl. 10:48 hittas en kropp i vardagsrummet vid braskaminen. Kriminaltekniker kallas till platsen och polisen tar över insatsen samt tar hand om kroppen. Bilden till höger visar kroppens placering i brandresterna.

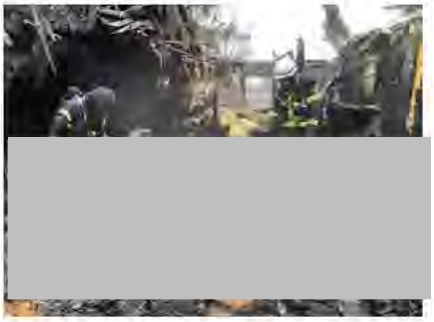

Avslut av räddningstjänst:
Räddningstjänsten avslutas kl. 11:30 och polisen gör en avspärrning runt huset. Bild nedan visar avspärrning och översikt av brandskadorna.

7. Skadeomfattning

I den låga byggnaden är det total brandskada. Bilden till höger visar resterna av vardagsrummet som var i sydvästra hörnet av den låga byggnaden. Den här delen har de kraftigaste genombränningarna och en del konstruktionsvirke i väggar och takstolar är helt genombrända. Brandskadorna är avtagande från vardagsrummet. Den höga byggnaden har brandskador i angränsande rum och rökskador i hela övriga huset som plan 2 och garage.

Bilden till vänster visar brand och rökskador i trapphus i norra delen (höga byggnaden).

Garage, förråd och tvättstuga har klarat sig utan brandskador men har rökskador, bild till höger.

8. Primärbrandområde och brandförlopp

Vid tvåtiden på natten känner grannar att det luktar rök och blir oroliga. De finner att röklukten kommer utifrån men misstänker ingen fara. Vindriktningen överensstämmer med att det är troligt att röklukten kommer från [redacted] har vildvuxen trädgårdsvegetation och har begränsad insyn vilket medför att byggnaden är svår att överblicka från vägen.
Vid två tiden kan branden ha varit i det tidiga brandförloppet när branden växer med bra tillgång av bränsle och syre. Det är även troligt att branden har startat tidigare och passerat tidiga brandförloppet och därefter avsvalnat med brist av syre. Därefter har branden återstartat med ny tillgång av syre tex. genom att en fönsterruta har spruckit. I avsvalningsfasen är det troligt att fönsterrutor är täckta av tjära och sot från brandgaserna som gör det svårt att upptäcka ljus från en låga.
Branden har utvecklats med tillgång av bränsle och syre och övergått till övertändning och fullt utvecklad rumsbrand. Därefter har branden sökt sig vidare till vind och angränsande rum. I nästa skede har räddningstjänsten anlänt och börjat bekämpa branden.

Bilderna nedan visar södra gaveln med vardagsrum på insidan av byggnaden. Bilden till vänster visar branden vid framkomst. Inringare till SOS informerade även om att "lågor slår ut från byggnaden" Bilden till höger visar brandskadorna på södersidan efter släckning.

Bilden till vänster visar taket över vardagsrummet där branden har gått igenom taket.

Primärbrandområde bedöms att ha varit i vardagsrummet enligt bild nedan.

9. Brandorsak

Brandskadorna visar inga tecken på att branden har börjat på utsidan, samt att polisen har sökt med brand hund (brandfarlig vätska) utan spår av vätska. Polisens slutsats är att den anträffade kroppen har suttit upp i soffan under brandförloppet.

I vardagsrummet fanns det en braskamin men misstankar om att branden är eldstadsrelaterad är mindre sannolikt. Sotaren gjorde brandskyddskontroll 2015 och uppfattar att braskaminen inte används och bör tas bort som sotningsobjekt.

Utanför garaget fanns det en vedhög som tidigare troligtvis har skyddats från väta genom resterna av en presenning som finns runt högen.
Uppfattar att vedhanteringen är gammal och eftersatt och att det inte har skett någon vedeldning i braskaminen på många år.
Fanns inga tecken på resterna av braskaminen och rökrör som skulle tyda på att branden är eldstadsrelaterad.

Grannar vittnar om att den omkomne var ofta uppe sent på nätterna och att det kom ljussken från värmeljus eller stearinljus. Hemvårdspersonalen gjorde veckoinköp av livsmedel och varor och har uppmärksammat mängden stearin- värmeljus som de har köpt. I brandresterna runt kroppen hittade polisen rester av värmeljus.

Den omkomne var rökare och hemvårdens veckoinköp omfattade bl.a. [redacted] cigaretter.

Elen i huset är inte undersökt och elen kan vara en orsak till branden.

Inga tecken på brott eller anlagd brand gick att finna eller tecken på suicid.

Bedömningen är att trolig orsak är stearinljusrelaterat eller rökning i samband med glömska eller misstag. Men det går inte att utesluta elfel, brott eller suicid.

10. Diskussion

Grannar i området uppfattar den omkomne som enstöring och visade sig sällan på dagtid. Det var ofta tänt på nätterna i huset. Trädgården och huset är i oordning och underhållet är kraftigt eftersatt. Närmst anhörig är en [redacted] på annan ort som har telefonkontakt någon enstaka gång om året. Hemvården gjorde inköp en gång i veckan och lämnade kassarna innanför dörren. Vid olycksdagen låg den aktuella dagens Hallandspost i brevlådan. På fastigheten finns en personbil som senast besiktigades år 2011.

Uppfattar att den omkomne har levt ett ensamt liv med inget socialt nätverk och minimal kontakt med hemvård och andra myndigheter. Samt att eftersatt underhåll av hus och trädgård kan vara av ointresse men med en ålder på 84 år är det mycket troligt att det är den fysiska förmågan som är orsaken.
Finner att händelsen följer dödsbrandsstatistiken väl när det gäller de äldres utsatthet. Med stigande ålder ökar risken att omkomma i brand eftersom åldern så småningom kan leda till minnessvårigheter, nedsatt syn/hörsel eller minskad rörlighet. Detta kan göra det svårare att upptäcka en brand i tid eller svårare att agera om det börjar brinna.

När den politiska inriktningen är att äldre ska bo kvar hemma är det svårt att följa upp med boendeanpassning med individanpassat brandskydd. Bara för att man är äldre så är man inte automatiskt behov av ett förstärkt brandskydd utan det är den enskildes förutsättning som ska styra behovet. I den här händelsen har hemvårdspersonalen reflekterat över inköpen av cigaretter och värmeljus men informationen har stannat där. Hemvårdspersonal och sotare är personer som gör hembesök och kan flagga för faror till andra myndigheter angående den boendes säkerhet.

Inga brandvarnare har observerats vid insatsen och om det funnits på platsen och har larmat är det inte säkert att den drabbade har klarat av situationen med att utrymma eller släcka.

För att förebygga händelser likt den här är det viktigt att kunna finna de som behöver bättre brandskydd, och att göra det systematiskt för förutsättningarna förändras med tiden.
Med ett hembesök går det att skapa en medvetenhet om riskerna och förändra ett beteende eller informera om brandskyddstekniska lösningar eller hjälpmedel.
Informationen bör utgå från de tre huvudbudskapen:

- Förebygger att det börjar brinna.
- Upptäcka en brand tidigt
- Agera om det börjar brinna

Jag uppfattar att särskilt boende för äldre är en bättre lösning än eget boende för de som har minskad rörlighet, nedsatt syn/hörsel och minnessvårigheter när det gäller brandskyddet.

Uppfattar att det är en upplevd trygghet att bo kvar i sitt egna boende som skapar god livskvalité som ofta är avgörandet av boendet. Givetvis är detta beroende på vilka andra alternativ som finns att tillgå.

11. Utvärdering insats

Under efterföljande arbetspass för insatsstyrkan gjordes en AAR (After action review) som är en dialogmetod för utvärdering och lärande efter insats och övning. Följande erfarenheter uppmärksammades.

Innan avfärd från BAS är det viktigt att som förare känna till adressen som händelsen är på. [redacted] finns på tre ställen i Kommunen. Den här gången var det förväxling med [redacted] som finns i Tylösand som ökade insatstiden för ett fordon med 1- 2 minuter.

Avspärrning för kall zon för att hålla allmänheten utanför gjordes inte. En icke behörig personbil kom ner i insatsområdet utanför villan. Händelsen var längst in på en återvändsgränd som bidrog med en viss avskildhet och avspärrningen kom aldrig upp. Det är viktigt att vi skyltar rätt så allmänheten vet hur de ska bete sig.

Resursstarka under hela insatsen och efter avslutad inledning med rökdykare avtog insatsen med minskade resurser. [redacted] (kranbil) är en bra resurs som ofta kommer på kort varsel. Bild till höger visar friläggning av takrester.

Depåplats för renmiljö och utrustning var enligt bild till höger. Platsen utsattes stundtals för brandrök och kunde haft bättre placering längre bort på [redacted].

Vid arbetet med håltagning och ventilering på taket använde vi inte taksäkring.

Händelsen servades bra med utrustning genom utplacering av verktyg enligt bild till höger. Trappstege användes som verktygsbord där det blev likt ett ”smörgåsbord”.

AAR är svårt att genomföra om det ska utföras på all personal som har varit insatt. RIB anställda fick i uppgift att återkoppla via e-post vilket genast gör att fakta uteblir eller blir tunn.

12. Undersökning

Utredningen påbörjades i samband med insatsens genomförande. Fyra dagar efter händelsen genomfördes en AAR med heltidsstyrkan. Därefter har datainsamling gjorts efterhand som polisen är färdig med brottsundersökningen. Korta intervjuer via telefon är gjorda med hemvården och sotaren. Tagit del av polisens protokoll för brottsplatsundersökning och rättsmedicinsk obduktions protokoll från Rättsmedicinalverket. Under insatsen besökte olycksutredare Mattias Sjöström tillsammans med personer i räddningstjänsten som studerar olycksundersökning brandplatsen.
Rapportförfattare var även räddningsledare under insatsen viket gör att rapportens objektivitet och validitet bör beaktas.

Bildmaterial har korrigerats genom att ljusbilden har ökats.

Olycksutredare/brandmästare
Magnus Rydberg
2019-09-29

Kvalitetsgranskare/brandmästare
Mattias Sjöström
2019-09-19